

R40.02

Revizyon No : 07

Yürürlük Tarihi : 20.12.2019

Yönetim Sistemi Belgelendirme Kuruluşlarının Tetkik Ekibi Üyeleri İçin Şartlar Rehberi

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

1. AMAÇ

Bu rehberin amacı; yönetim sistemleri belgelendirme kuruluşlarının (BK) tetkik ekibi üyelerinde (tetkik ekibi lideri, tetkikçi ve teknik uzman) ISO/IEC 17021-1 ve diğer ilgili standartlar ile normatif dokümanlarda belirtilen yetkinlik kriterlerinin yanı sıra aranacak ilave şartları açıklamaktır.

2. KAPSAM

Bu rehber; ISO 9001, ISO 14001, ISO 22000, FSSC 22000, ISO 13485, ISO/IEC 27001, ISO 45001, ISO 50001 ve diğer yönetim sistemi standartlarına yönelik belgelendirme faaliyetleri yürüten belgelendirme kuruluşlarının tetkik ekibi üyelerinin yetkinlik ve atamalarına ilişkin ilave şartları kapsar. Yönetim Sistemleri Belgelendirme Kuruluşları adına çalışan tetkik ekibi üyeleri için yürürlükte olan ISO/IEC 17021-1 ve diğer ilgili standartlar ile normatif dokümanlarda belirtilen şartların yanı sıra bu rehberde belirtilen şartlar yerine getirilmelidir.

3. TANIMLAR

3.1 Tetkik ekibi lideri: Bir yönetim sistemi tetkikini yönetme yetki ve yetkinliğine haiz tetkik ekibi üyesi.

3.2 Tetkikçi: Tetkiki gerçekleştirme yetkinliğine haiz kişi.

3.3 Teknik uzman: Tetkik ekibine, tetkikin yapıldığı teknik alanla ilgili spesifik bilgi ve uzmanlık sağlayan kişi.

4. TETKİK EKİBİ ÜYELERİ İÇİN ARANAN TEMEL ŞARTLAR

4.1 Tüm yönetim sistemleri (YS) için belgelendirme kuruluşu (BK) tetkik ekibi üyelerinde Tablo 1'de gösterilen temel şartlar sağlanmalıdır.

4.2 Daha önce farklı bir akredite (ilgili YS alanında IAF ile MLA imzalamış bir Akreditasyon Kuruluşu tarafından) BK'da tetkikçi veya ekip lideri olarak atanmış bir kişinin, atamasının başka bir BK tarafından kabul edilebilmesi mümkündür. Bunun için atamayı yapacak olan BK tarafından belirlenmiş yetkinlik kriterlerinin karşılandığının değerlendirilerek doğrulanması ve kayıt altına alınması gerekir.

4.3 İlave YS alanlarındaki iş tecrübesi, birinci YS alanındaki iş tecrübesi ile aynı zamanda edinilmiş olabilir.

4.4 Herhangi bir teknik alanda atanabilmek için, iş tecrübesinin; ilgili üretim/hizmet işletmesinde ana süreçlerde çalışarak veya ürünlerin deneylerinin yapılmasında görev alarak veya ürün deneyleri/üretim/hizmet ile ilgili danışmanlık (iş tecrübesinin ispat edilmesinde ilgili teknik alanda verilen danışmanlık hizmeti hesaba katılacaksa, danışmanlık hizmeti verilen gün sayısı dikkate alınır) veya kalite kontrolü yaparak edinilmiş olması gerekir.

4.5 Sadece belirli sayıda tetkike katılmış olmak, kişinin ilgili teknik alanda atanabilmesi için yeterli değildir. Kişinin öğrenimi/egitimi ve/veya iş tecrübesi ile atanabilmesi için Madde 6.1'de belirtilen şartların karşılanması gerekir.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

Tablo 1 – Temel Şartlar

Şartlar	Bir YS alanında Tetkikçi	Birden fazla YS alanında Tetkikçi	Tetkik Ekibi Lideri	Teknik Uzman
Öğrenim	En az lise veya dengi okuldan mezuniyet	Tetkikçi ile aynı	Tetkikçi ile aynı	En az lise veya dengi okuldan mezuniyet
Temel İş Tecrübesi	En az 4 yıl ¹⁾	Tetkikçi ile aynı	Tetkikçi ile aynı	İlgili teknik alanda en az 4 yıl ¹⁾
Yönetim Sistemi Alanındaki (kalite, çevre vb.) İş Tecrübesi	Toplam iş tecrübesinin en az 2 yılı bir yönetim sisteminde	İlave diğer ilgili yönetim sistemlerinde birer yıl	Tetkikçi ile aynı	-
Tetkikçi Eğitimi	Uluslararası ilgili kriterlere göre onaylanmış (IRCA, IPC, EOQ, Exemplar Global vb. ²⁾) bir yönetim sistemi tetkikçi kursunu (40 saatlik) başarı ile tamamlamış olmak.	İlave YS'lerin her biri için toplam asgari 24 saatlik tetkikçi eğitimi ⁵⁾	Tetkikçi ile aynı	-
Tetkik Tecrübesi	Tetkik ekibi lideri veya bir tetkikçinin yönlendirmesi ve rehberliğinde eğitim gören (aday) tetkikçi olarak en az 3 tam tetkik ⁴⁾ ve 15 gün süreli tetkik tecrübesi. Tetkikler ardışık son 3 yıl içinde tamamlanmış olmalıdır.	İlave YS'lerin her biri için tetkik ekibi lideri veya bir tetkikçinin yönlendirmesi ve rehberliğinde (aday) tetkikçi olarak toplam en az 2 tam tetkik ve 10 gün süreli tetkik tecrübesi. Tetkikler ardışık son 3 yıl içinde tamamlanmış olmalıdır.	Yetkin bir tetkik ekibi liderinin yönlendirmesi ve rehberliğinde (aday) tetkik ekibi lideri rolü üstlenerek toplam en az 2 tam tetkik ve 10 gün süreli tetkik tecrübesi. Tetkikler ardışık son 2 yıl içinde tamamlanmış olmalıdır ³⁾ .	-

1) Söz konusu kişinin sektöre uygun bir Yüksek Okul (ön lisans) ve/veya 4 yıllık Üniversite (lisans) öğrenimi tamamlamış olması durumunda, iş tecrübesi şartı 1 yıl düşürülebilir.

2) İçerik ve kapsam açısından yetkinliği TÜRKAK tarafından uygun görülen tetkikçi eğitim programları.

3) İlave YS'lerde tetkik ekibi liderliği için ayrıca adaylık süreci aranmayacaktır.

4) Tam tetkikten; ilk belgelendirme (Aşama 2) veya belge yenileme veya gözetim tetkikine başından sonuna kadar katılmış olmak anlaşılmalıdır.

5) İlave YS alanlarındaki eğitim; ilgili standartlar, yasalar, yönetmelikler, prensipler, metotlar ve teknikler hakkında bilgi edinmeye yönelik olmalıdır.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

5 TETKİKÇİ VE EKİP LİDERİ NİTELİĞİNİN SÜRDÜRÜLMESİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ

5.1 BK'lar her yıl bilgi ve tecrübe değişimi toplantıları düzenlemeli ve tetkik ekibi üyelerinin bu toplantılara katılımlarını olabildiğince sağlamalıdır.

5.2 Atandığı yönetim sisteminde, son 3 yıl içinde BK'nın en az 2 tetkikine katılmalıdır. Bu şartın yerine getirilemediği durumlarda, tetkikçinin yetkinliği yeniden değerlendirilmeli ve değerlendirme kayıtları muhafaza edilmelidir.

5.3 BK'lar; tetkik ekibi üyelerinin yönetim sistemine özgü eğitim, eğitmenlik, toplantı, çalıştay, kongre, sempozyum, seminer, konferans ve diğer faaliyetlere katılım durumlarına dair kanıtlar sunmalıdır (varsa).

6. TETKİK EKİBİ ÜYELERİ İÇİN İLAVE ŞARTLAR

6.1 Tetkikçi ve Ekip Liderleri İçin Aranacak Şartlar (KYS, ÇYS ve İSG YS)

ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi (KYS) alanında görev alan tetkik ekibi üyeleri;

- ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC 17021-3 ve diğer ilgili normatif dokümanlar

ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi (ÇYS) alanında görev alan tetkik ekibi üyeleri;

- ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC 17021-2, EA 7/04 ve diğer ilgili normatif dokümanlar

ISO 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (İSG YS) alanında görev alan tetkik ekibi üyeleri;

- ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC TS 17021-10 ve diğer ilgili normatif dokümanlar

ile Madde 4 ve 5'te belirtilen şartların yanı sıra; aşağıda verilen şartları karşılamalıdır.

6.1.1 Kişinin sahip olduğu öğrenim/egitim atanacağı EA/NACE kodu ile doğrudan ilişkili ise, kişinin ilgili IAF/EA koduna karşılık gelen (IAF ID 1, TÜRKAK R40.01 ve Ek-A'da yer alan) bütün NACE kodlarında atanabilmesi mümkündür.

Örn: Kişi, bilişim sektörü ile ilgili bir bölümden mezun ise;

IAF/EA 33'e karşılık gelen;

NACE 58.2 - Yazılım Programlarının Yayımlanması

NACE 62 - Bilgisayar Programlama, Danışmanlık ve İlgili Faaliyetler

NACE 63.1 - Veri İşleme, Barındırma ve İlgili Faaliyetler; Web Portalları

kodlarındaki teknik alanların birbiriyle ilişkili olduğu düşüncesiyle kişinin, bütün bu alanlarda atanması mümkündür.

6.1.2 Kişinin sahip olduğu öğrenim/egitim atanacağı EA/NACE kodu ile dolaylı olarak ilişkili ise, kişinin sadece ilgili NACE kodlarında atanması mümkündür.

Örn: Kişi, veterinerlik bölümden mezun ise,

IAF/EA 38'e karşılık gelen;

NACE 75 - Veterinerlik Hizmetleri,

NACE 86 - İnsan Sağlığı Hizmetleri,

NACE 87 - Yatılı Bakım Faaliyetleri,

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

NACE 88 - Barınacak Yer Sağlanmaksızın Yürütülen Sosyal Hizmetler,
kodlarındaki teknik alanlar birbiriyle ilişkili olmadığından; kişinin tüm NACE kodlarında atanması mümkün olmayıp, sadece NACE 75'te atanabilmesi mümkündür.

Ancak bunun yanında;

IAF/EA 1'e karşılık gelen;
NACE 01.4 Hayvan yetiştiriciliği,

IAF/EA 3'e karşılık gelen;
NACE 10.1 Et işleme ve et ürünleri üretimi,
NACE 10.9 Hazır hayvan yemleri üretimi vb. kodlarda ilgili şartları karşılaması durumunda atanabilir.

6.1.3 Kişinin öğrenim/egitimi atanmak istediği NACE kodu ile ilişkili değil veya benzerlikler içermiyorsa, kişinin o kodda atanabilmesi, belli bir iş tecrübesi şartı ve ilgili normatif dokümanda (ISO/IEC 17021 serisi veya ISO standartları veya IAF MD dokümanları veya ilgili belgelendirme programının zorunlu dokümanları vb.) tanımlanan spesifik bilgi/becerilere haiz olduğunun BK tarafından doğrulanması kaydıyla mümkün olabilir.

6.1.4 Kişinin öğrenim/egitiminin doğrudan veya dolaylı ilişkili olduğu teknik alanlarda; tetkik ekibi üyelerinin R40.05 Ek-A (KYS), Ek-B (ÇYS) veya Ek-D (İSG YS)'de yer alan tablodaki kritik kodlara karşılık gelen NACE kodlarında atanabilmesi için Tablo 1'de belirtilen temel iş tecrübesinin en az 2 yılının ilgili teknik alanda edinilmiş olması gerekir. Kritik olmayan kodlarda atanabilmesi için de Tablo 1'de verilen temel iş tecrübesinin en az 1 yılının ilgili teknik alanda edinilmiş olması gerekir.

6.1.5 Kişinin öğrenim/egitimi ile doğrudan veya dolaylı ilişkili olmayan bir kritik kodda sadece iş tecrübesine dayanarak atanabilmesi için, ilgili teknik alanda en az 4 yıl iş tecrübesine sahip olması şartı aranacaktır. Kritik olmayan diğer kodlarda atama yapılabilmesi için bu kodların her birinde en az 2 yıllık iş tecrübesi şartı aranacaktır.

6.2 Teknik Uzmanlarda Aranacak Şartlar

6.2.1 Bir teknik uzmanın belli bir teknik alanda atanabilmesi için Tablo 1'de verilen iş tecrübesine haiz olması ve ilgili normatif dokümanda (ISO/IEC 17021 serisi veya ISO standartları veya IAF MD dokümanları veya ilgili belgelendirme programının zorunlu dokümanları vb.) tanımlanan spesifik bilgi/becerilere haiz olduğunun BK tarafından doğrulanması gerekir.

6.2.2 Teknik uzmanların ilk görevlendirme öncesi BK prosesleri ve kuralları ile teknik uzmanlık görev, yetki ve sorumlulukları konusunda "oryantasyon eğitimi" veya benzeri bir yolla bilgilendirilmiş olmaları gerekir. Buna ilişkin kayıtlar, muhafaza edilmelidir.

6.3 Tetkikçi ve Ekip Liderleri İçin Aranacak Şartlar (GGYS, FSSC, BGYS, TCKYS ve EnYS için)

ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi (GGYS) alanında görev alan tetkik ekibi üyeleri;

- ISO/IEC 17021-1, ISO/TS 22003 ve diğer ilgili normatif dokümanlar

FSSC 22000 Gıda Güvenliği Sistem Sertifikasyonu (FSSC) alanında görev alan tetkik ekibi üyeleri;

- ISO/IEC 17021-1, ISO/TS 22003, FSSC 22000 Programı ve diğer ilgili normatif dokümanlar

ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) alanında görev alan tetkik ekibi üyeleri;

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

- ISO/IEC 17021-1, ISO/IEC TS 27006 ve diğer ilgili normatif dokümanlar
ISO 13485 Tıbbi Cihaz Kalite Yönetim Sistemi (TCKYS) alanında görev alan tetkik ekibi üyeleri;
- ISO/IEC 17021-1, IAF MD 9 ve diğer ilgili normatif dokümanlar
ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi (EnYS) alanında görev alan tetkik ekibi üyeleri;
- ISO/IEC 17021-1, ISO 50003 ve diğer ilgili normatif dokümanlar

ile Madde 4 ve 5'te belirtilen şartlar karşılanmalıdır.

TÜRK AKREDİTASYON KURUMU

EKLER

EK-A Yönetim Sistemi Belgelendirmesi Tetkik Ekibi Üyeleri İçin Kapsam Konuları

Alan	IAF/EA Kodu	NACE- Bölüm/Grup/Sınıf (Rev.2)
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	1	01, 02, 03
Madencilik ve taşocağı işletmesi	2	05, 06, 07, 08, 09
Gıda ürünleri, içecekler ve tütün	3	10, 11, 12
Tekstil ve tekstil ürünleri	4	13, 14
Deri ve deri ürünleri	5	15
Ağaç ve ağaç ürünleri	6	16
Kâğıt hamuru, kâğıt ve kâğıt ürünleri	7	17
Yayıncılık şirketleri	8	58.1, 59.2
Matbaacılık(basım evleri) şirketleri	9	18
Kok ve rafine petrol ürünleri üretimi	10	19
Nükleer yakıt	11	24.46
Kimyasallar, kimyasal ürünler ve lifli ürünler	12	20
İlaç	13	21
Kauçuk ve plastik ürünler	14	22
Metal olmayan madeni ürünler	15	23 (23.5 ve 23.6 Hariç)
Beton, çimento, kireç, alçı, sıva vb.	16	23.5, 23.6
Temel metaller ve işlenmiş metal ürünleri	17	24 (24.46 Hariç), 25 (25.4, 33.11 Hariç)
Makine ve teçhizat	18	25.4, 28, 30.4, 33.12, 33.2
Elektrikli ve optik teçhizat	19	26, 27, 33.13, 33.14, 95.1
Gemi inşası	20	30.1, 33.15
Uzay araştırmaları	21	30.3, 33.16
Diğer ulaşım araçları	22	29, 30.2, 30.9, 33.17
Sınıflandırılmamış diğer ürünlerin üretimi	23	31, 32, 33.19
Geri kazanım, geri dönüşüm	24	38.3
Elektrik temini	25	35.1
Gaz temini	26	35.2
Su temini	27	35.3, 36
İnşaat	28	41, 42, 43
Toptan ve perakende ticaret; motorlu araçlar, motosiklet, kişisel eşyalar ve ev eşyalarının tamiri	29	45, 46, 47, 95.2
Otel ve restoranlar	30	55, 56
Ulaşım, depolama ve iletişim	31	49, 50, 51, 52, 53, 61
Finansal aracılık; arsa ve emlakçılık; kiralama	32	64, 65, 66, 68, 77
Bilgi teknolojisi	33	58.2, 62, 63.1
Mühendislik hizmetleri	34	71, 72, 74 (74.2, 74.3 Hariç)
Diğer hizmetler	35	69, 70, 73, 74.2, 74.3, 78, 80, 81, 82
Kamu yönetimi	36	84
Öğretim	37	85
Sağlık ve sosyal işler	38	75, 86, 87, 88
Diğer sosyal hizmetler	39	37, 38.1, 38.2, 39, 59.1, 60, 63.9, 79, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99

Kaynak: IAF ID 1

R40.02/Rev.07/1219

Sayfa 6/6

ELEKTRONİK NÜSHA. BASILMIŞ HALİ KONTROLSÜZ KOPYADIR